

Няколко думи като въведение. Защо БСК?

- Единствената българска организация член на БизнесЮрп. От 2005 г. – асоцииран член, от 2007 г. – пълноправен. BusinessEurope обединява индустриални и работодателски организации от 36 държави в Европа. Мисията ѝ е да се чува гласът на бизнеса при изготвянето на европейската политика.
- Чрез БизнесЮрп имаме представител на бизнеса в Съвета за докладване на устойчивостта на EFRAG (Sustainability Reporting Board)
- БСК е ангажирана с темите за устойчивостта и насърчава въвеждането на стандарти
От 2003 г. е член на UN Global Compact – сключено споразумение с Нийл Буне, постоянен представител на ООН в България и Божидар Данев, председател на БСК;
На всеки 2 години представяме „Комюнике за ангажираност“;
Член на Глобалния договор България
- В БСК членуват 144 браншови организации (покриващи почти всички кодове на икономическа дейност), над 8000 директни членове, БАН и 20 висши училища. Изградени са 26 областни и 115 общински сдружения.

И малко контекст. Какво е възприемането и познанията на МСП относно устойчивостта и ESG?

Ежегодно в края на годината провеждаме анкетно проучване след членовете „Годината през погледа на бизнеса“ (<https://bia-bg.com/news/view/32562/>).

Освен традиционните въпроси за текущо състояние, намерения и очаквания за следващата година, задаваме и специфични актуални въпроси.

За 2023 г. някои от тези въпроси са свързани с ESG. Интересното е, че основните проблеми и предизвикателства, свързани с ESG не са финансовите ресурси, а ограничените ресурси и опит, както и разбирането и тълкуването на разпоредбите.

- Q1: Съгласни ли сте, че трите модула са подходящи за работа с разнообразни по обхват предприятия (както по размер, така и по икономически сектори)?

Изискванията за докладване на устойчивостта са се увеличили, за да засегнат всички видове оператори на пазара. ESRS (Европейските стандарти за докладване по устойчивостта) за по-големите дружества, попадащи в обхвата на CSRD (директивата относно отношение на отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта), скоро ще изисква действия от страна на МСП, които се ангажират с големи дружества, които подлежат на задължение за докладване. В това отношение БСК приветства VSME ED като инструмент, който може да направи административната тежест за МСП, които не са регистрирани на фондовата борса, по-лесно управляема. От тази гледна точка е от съществено значение стандартът да остане **работещ** и да получи **общо приемане** както от създателите/авторите, така и от потребителите.

Стандартът изглежда е **добра отправна точка**, за да помогне на МСП да наблюдават своите резултати по отношение на устойчивостта, като по този начин подобряват управлението на въпросите, свързани с устойчивостта, и допринасят за общата цел за по-устойчива и приобщаваща икономика.

Въпреки това, като доброволен стандарт, за да се спечели истинско доверие сред МСП, той трябва да бъде **ЛЕСНО ПРИЛОЖИМ за малките предприятия, като се има предвид, че в краткосрочен план той ще представлява нова тежест и източник на разходи**. В това отношение е важно оповестяванията да бъдат съгласувани с това, което големите предприятия обикновено изискват от своите доставчици, като се поддържа информацията лесна за получаване от МСП, като същевременно се разглеждат въпросите, считани за по-важни, и се дава възможност за гъвкавост по отношение на представянето и поставянето на доклада за устойчивост.

Някои предприятия може да пожелаят да оповестят отделен отчет извън годишния отчет, докато други може да не разполагат с необходимите ресурси, за да представят доклада за устойчивост едновременно с финансовите отчети, както е предвидено в текущото време на представяне. Освен това, ако информацията за устойчивостта е част от доклада за управлението, тя също ще бъде подложена на преглед от одиторите. За да направи стандарта достатъчно привлекателен и гъвкав, докладващият субект следва да има възможност да представя доброволната информация за устойчивостта извън законоустановения годишен доклад.

И накрая, също така считаме за важно стандартът VSME (а не стандартът LSME) да стане *де факто* отправна точка на големите корпорации, когато се ангажират с МСП в тяхната верига за създаване на стойност. За тази цел ЕКГФО би могъл да обмисли изготвянето на нова версия на LSME ED въз основа на VSME ED и допълнена с ограничен брой изисквания за оповестяване, необходими за спазване на разпоредбите на CSRD. Това би улеснило отчитането на устойчивостта за МСП.

Като цяло БСК счита, че модулният подход на доброволния стандарт е **добре балансиран и разумен**, като се има предвид голямото разнообразие от компании, които могат да имат причини да прилагат стандарта. Тя предоставя добра основа за МСП да започнат да докладват за устойчивостта, като по този начин допринасят за целите за устойчивостта.

Важно е обаче **гъвкавостта**, заложена в модулния подход, както и възможността за **разширяване на съответствието с основния модул с други елементи на модулите PAT и BP**, да бъдат правилно определени, за да се улесни и насърчи докладването от страна на МСП. На практика бихме очаквали повечето МСП, които имат основание да прилагат стандарта, да приемат основния модул със специфични за предмета разширения (избрана информация от ОПИСАТЕЛНИЯ PAT-модула или БИЗНЕС ПАРТНЬОРИ BP-модула) в съответствие с опциите, заложен в параграфи 11 и 19.

*Тези варианти са от съществено значение за възприемането и уместността на стандарта VSME, тъй като позволяват по-голяма гъвкавост при докладването. БСК призовава EFRAG да илюстрира по-добре не само трите модула, но и тези възможности, които ще позволят на МСП да претендират за съответствие с основния модул и да заявят, че са включени допълнителни оповестявания от BP-модула или PAT-модула. **Съответно БСК желае да засили доброволността и практичността на използването на модулите за МСП, тъй като те могат да се окажат основен източник на разходи и потребление на ресурси за тях.***

И накрая, БСК призовава за **преоценка на някои от времевите хоризонти**, дадени за подготовката на различните модули. По-конкретно, дългосрочният времеви хоризонт "повече от пет години", установен по точка 40 по отношение на подготовката на модулите Narrative-PAT и Business Partners, е нереалистичен, особено от гледна точка на пропорционалността на дейностите, които трябва да се предприемат от страна на МСП. В повечето случаи ключовите променливи и най-вече динамиката, която ще определи поведението в дългосрочен план, са неизвестни, което налага моделирането им или използването на инструменти, които усложняват процеса на получаване на информация. Високата несигурност по отношение на получените резултати допълнително ще намали тяхната информативна стойност.

Някои конкретни предложения:

„Б 3 – Енергетика и емисии на парникови газове“ – по отношение на емисиите от обхват 3 е твърде сложен и трудно ще се прилага от МСП. Освен това изисква използването на ESG консултанти, т.е. външни за предприятието експерти.

„Б 6 – Води“ – препоръчително е да се ползват показатели, които не са в абсолютни стойности, а да са свързани с ефективността, например, потребление на единица продукция или оборот.

„Б 7 – Използване на ресурсите, кръгова икономика, управление на отпадъците“ – 33 а и б – да се добави „ако е приложимо“. Например, за фармацевтичните продукти не могат да се ползват рециклируеми материали. Или за някои сектори съществуват референтни стандарти или изисквания, определящи максималния процент, който трябва да се използва.

- Q2: Съгласни ли сте, че същият списък с оповестявания може да отговаря едновременно за нуждите на банките, корпоративните клиенти и други инвеститори, които са партньори на МСП?

БСК приветства интереса към модула „Бизнеспартньори“, считан за добро начало от участниците на финансовите пазари. Независимо от това, заключението е, че той остава твърде обременителен и сложен за МСП, за да го разберат без външна помощ. Необходимо е да се намери по-добър баланс между необходимостта да се отговори на исканията на бизнес партньорите за информация и необходимостта да се поиска от МСП да разкриват опростени и управляеми данни.

Някои от предложените корекции, за да се даде възможност за разширено използване на модула от МСП, са:

- Избягване на използването на инструменти, които са специално разработени за многонационални предприятия, както е направено в ВР 8 или ВР 9
Например позоваването на Насоките на ОИСР в ВР 9 следва да бъде премахнато, тъй като този инструмент е насочен към мултинационалните дружества

Оповестяване БП 8 - Процеси за наблюдение на съответствието и механизми за справяне с нарушенията

Оповестяване БП 9 - Нарушения на Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия или на Ръководните принципи на ООН (включително принципите и правата, посочени в осемте основни конвенции на Декларацията на МОТ и Международната харта за правата на човека)

- Намиране на пропорционален подход за МСП, а не на планове за преход към ВР 4 План за преход за смекчаване на изменението на климата. Алтернатива би могло да бъде съсредоточаването върху плана за действие на предприятието за намаляване на парниковите газове, без да се прави позоваване на привеждане в съответствие с Парижкото споразумение, тъй като то е твърде концептуално за МСП

И накрая, да се върнем на необходимостта от гъвкавост и взаимното допълване на различните модули. **За да се гарантира пропорционалността на стандарта за целите на отчитането на устойчивостта на МСП, не препоръчваме превръщането на модула ВР в един вид задължителна добавка към основния модул. Модулът ВР не следва да представлява допълнителни задължения за МСП.**

БСК смята, че VSME ED не трябва да включва допълнителни данни, които да обхващат оповестяванията на таксономията на ЕС, за да се запази стандартът разбираем и приложим. Важно е първо да се натрупа повече опит относно използваемостта и въздействието на таксономията на ЕС, преди да се насочат МСП към този инструмент и свързаните с него показатели. Придобитият експертен опит ще направи по-вероятна опростената и лесна за използване таксономия за МСП.

- Q3: Съгласни ли сте, че Основния модул има достатъчен набор на оповестявания и може да бъде използван като начална точка?

БСК признава усилията, положени от EFRAG за осигуряване на разбираем и управляем основен модул за насърчаване на микропредприятията и предприятията за МСП да възприемат опростено и подходящо отчитане на устойчивостта.

Въпреки това продължаваме да вярваме, че МСП биха могли да се възползват от по-малко допълнителна сложност в основния модул.

Дори ако краткият и пряк език се поддава на допълнително опростяване на отчитането, тъй като подобрява разбираемостта, термините/изразите, използвани за описание на съдържанието на някои изисквания за докладване, следва да позволяват по-голяма гъвкавост при обясняването на някои от данните, посочени в показателите.

Освен това някои оповестявания следва да бъдат пригодени така, че да гарантират, че микропредприятията и МСП могат лесно да събират информацията, без да се налага да наемат експерти по ESG, които да го правят вместо тях.

Някои коментари по оповестяванията Б 10 и Б 11.

Относно „Б 10 – Работна сила – Възнаграждение, колективно договаряне и обучение“:

Преразглеждане на оповестяването относно минималните работни заплати (36а): Този показател е по-добре да бъде заличен. МСП следва да могат да създават работни места, независимо от равнището на заплатите, при условие че се спазват съответните приложими правила за минималната работна заплата, включително колективните трудови договори. Ако не друго, този показател би бил по-лесно приложим в случай, че се ползва по-опростена формулировка и бъде ограничен до искане към МСП да докладват за броя на служителите, на които се плаща на равнището на минималната работна заплата.

Преразглеждане на оповестяването на информация относно обучението (36г): Оповестяването на средния брой часове за обучение на служител следва да бъде преразгледано, тъй като наблюдението на броя на часовете за обучение може да бъде сложно и може да не означава непременно качество на обучението или развитие на уменията. Вместо това от МСП следва да се изисква да оповести дела на разходите за обучение спрямо общия размер на заплатите. Препоръчително е за се уточни, че този показател се отнася само до формалните форми на изграждане на капацитет, с изключение на неформалните.

Информацията, съдържаща се в букви а), б) и в) от настоящото оповестяване, следва да остави по-голяма гъвкавост на отчитащото се дружество.

Относно „Б 11– Работници във веригата за създаване на стойност, засегнати общности, потребители и крайни ползватели“:

Предлагаме VSME ED B11 да бъде изтрит. Първо, оповестяването е сложно и значително увеличава бариерата за влизане на (микро) МСП да участват в отчитането на устойчивостта. Второ, въпреки че е доброволно, може да създаде фактически очаквания и стандарти за отчитане от предприятията.

Освен това тази информация е обхваната от PAT-модула в рамките на оповестяването на съществени въпроси, свързани с устойчивостта (включително ключови заинтересовани страни) и на управлението на съществени въпроси, свързани с устойчивостта (включително политиките в областта на правата на човека).

Това оповестяване включва позоваване на процес на надлежна проверка, за който микропредприятието (с по-малко от 10 служители) със сигурност не е готово да събира или управлява този вид информация.

• Recommendations

1. Presentation of voluntary sustainability information (report) outside the statutory annual report.

Current reporting options may not fit all organizations. For some, a separate sustainability report might be ideal. However, smaller businesses (SMEs) might lack resources to produce both reports simultaneously. Additionally, including sustainability information within the audited management report adds another layer of complexity. To make sustainability reporting more attractive and accessible to SMEs, allowing them to present this voluntary information outside the annual report would be beneficial.

2. Balancing the voluntary nature of the standard with feasibility

The standard offers a promising foundation for SMEs to track their sustainability progress. This will empower them to manage these issues more effectively and contribute to a more sustainable and inclusive economy. However, to truly resonate with SMEs, the voluntary nature needs to be balanced with feasibility. Since this is a new process, it's crucial to minimize initial burdens and costs. To achieve this, the information requested should align with what large companies typically ask from suppliers. This keeps things simple for SMEs to gather while still addressing key sustainability issues. Additionally, flexibility in how and where the report is presented will be crucial for wider adoption.

3. Need for a comprehensive explanation and illustration of options in paragraphs 11 and 19.

The VSME standard offers a modular approach with flexibility, allowing companies to start with a basic module and add elements from the PAT or BP modules as needed. However, clearer guidance on this process is crucial to encourage SME participation. There is a need for better explanations of both the modules and the compliance options outlined in paragraphs 11 and 19. This will empower SMEs to confidently claim compliance with the basic module while highlighting additional disclosures they've chosen to include. By

emphasizing the voluntary nature and practicality of using the modules, we can ensure the standard doesn't become a burden for SMEs with limited resources.

4. Double materiality analysis

The standard could benefit on simplification of the explanation of double materiality analysis within the PAT Module. For example, the assessment should be based directly on the information provided in each PAT data point. Double materiality can be complex for non-experts, and assessing materiality based on each individual disclosure seems like a more practical approach for SMEs.

5. Specific comments

- B 3 – the reporting on scope 3 emissions is too complex and requires external tools and the hire of consultants.
- B 6 - Instead of focusing on total water use, water efficiency should be tracked by measuring water consumption per unit of production or turnover.
- B 10 - **Simplifying reporting for SMEs:** reconsidering Disclosure 36a on minimum wages - a simpler approach could be to ask SMEs to simply report the number of employees paid at the minimum wage level; Focus on training investment, not just hours: a suggestion for Disclosure 36d - to focus on the proportion of training expenditure relative to the total payroll. This metric offers a clearer picture of a company's commitment to employee development.
- B 11 – Remove Disclosure B 11. VSME ED B11 significantly increases the reporting burden for small businesses, especially micro-enterprises, hindering their participation in sustainability reporting. The information requested in B11 is already covered in the narrative module on material sustainability matters, including key stakeholders and human rights policies. This redundancy adds unnecessary complexity. Also, B11 references a due diligence process that micro-enterprises (with less than 10 employees) are unlikely to have the resources to manage.
- BP 8 and BP 9 – are citing instruments specifically created for large multinational enterprises and unsuitable for SMEs.